

TAHITIEN

LANGUE VIVANTE 2

SERIE SCIENTIFIQUE

Durée : 2 heures

Coefficient : 2

NOTE IMPORTANTE

- Les réponses doivent impérativement être portées sur la copie d'examen à en-tête.
- Il est inutile de recopier les questions posées. En revanche, il faudra inscrire scrupuleusement les numéros et/ou lettres des questions de chaque exercice.
- Les réponses devront impérativement être proposées dans le même ordre que celui de la feuille de sujet

L'usage du dictionnaire et des calculatrices est interdit

COMPREHENSION : 10 points

EXPRESSION-ECRITE : ... 10 points

TE TAMAITI ARI'I ITI

- 1 ..[...]... 'O te va'ura'a teie o te mahana 'inora'a o tā'u mātinī i roto i te metepara, 'e 'ua fa'aro'o vau i te 'ā'amu a te ho'o tao'a ma te inu'i tā'u tōpata pape hope'a.
- Parau atu ra vau i te tamaiti ari'i iti :
- 5 - 'A ! Mea nehenehe roa tā 'oe mau 'ā'amu, 'aita ā rā tā'u manureva i tātā'ihia, 'aita tā'u e pape inu fa'ahou, e 'oa'oa ato'a vau 'āhiri e nehenehe tā'u e haere roa ato'a i te hō'e fa'atahera'a pape !
- Ha'amata iho ra te tamaiti ari'i iti i te parau :
- 10 - Tō'u hoa 'ārope...
- E hoa a'e ra, 'e'iaha e parau fa'ahou mai i te parau nō te 'ārope !
- Nō te aha ?
- Nō te mea ē e pohu tāua i te po'ihā...
- 'Ua haere noa māua, tau hora te maoro, ma te māmū noa, ē pō atu ra, 'ua ha'amata te mau feti'a i te purapura. Mai te huru ra ē, tē moemoeāhia ra vau, nō te mea ē, e fiva ri'i tō'u, nō tō'u paha po'ihā...
- 15 'Ua māere iho ra vau i tō'u māmaramamara'a i te huru o te 'ana'ana 'aro'aro o te one. I tō'u na'ina'ira'a ra, 'ua fa'aea mātou i roto i te tahi fare tahito, tē nā'ō ra tōna 'ā'ai ē, e tao'a faufa'a tei hunahia i raro i te fenua. 'Aita roa te reira faufa'a i 'itca mai, 'aita ato'a paha ia i heruhia. 'Ua riro rā 'ei popoura'a nō te tā'ato'ara'a o taua fare ra. 'Ua huna tō'u fare i te tahi 'ohipa 'ōmo'e i roto i te hōhonura'a o tōna 'ā'au...
- 20 Nā'ō atu ra vau i te tamaiti ari'i iti :
- 'Oia mau, e'ita e 'ite-mata-hia te nehenehera'a mau o te hō'e fare, 'o te feti'a, 'aore ra o te metepara !
- 'Ua māuruuru roa vau i te mea ē 'ua tū tō 'oe mana'o 'e tō tā'u 'ārope.
- Tē haere vare'a ra te tamaiti ari'i iti, 'ua amo vau ia na, 'e 'ua haere fa'ahou ā māua i tō māua tere. 'Ua horuhoru roa tō'u 'ā'au. Mai te huru ra ē, e tao'a parari noa 'o tā'u e amo ra. Mai te huru ra ē, 'aita atu e tao'a hau a'e i te parari noa e vai nei i ni'a i Te Fenua. I raro a'e i te marama o te 'āva'e, 'ua hi'o noa vau i tōna rac māhe'ahc'a, i tōna na mata pāpani, i tōna rouru i pūhāhā i te maia'i, 'e mana'o atu ra vau : 'O te pa'a noa ra 'o tā'u e 'ite nei. E'ita e 'ite-mata-hia tōna vāhi faufa'a... »
- 30 Nō te mea ho'i ē, e mata 'ata'ata tōna 'a hāmamari'i noa ai tōna vaha, 'ua mana'o atu ra vau : « O te ha'aputapū roa a'e i tō'u 'ā'au 'ia hi'o vau i teie tamaiti ari'i iti i vare'a i te ta'oto, 'o tōna ia here tāmāu i te hō'e tiare, e hōho'a rōti tē purapura noa nei i roto ia na, mai te 'ama mōri ra te huru, noa atu ē 'ua vare'a 'oia i te ta'oto... »
- 'E, 'a haere noa ai au, 'ua tae au i te hō'e 'āpo'o pape, tē hiti-ato'a mai ra te mahana.
- 35 E'ere te huru o te 'āpo'o pape 'o tā māua i 'ite hō'e ā huru e tō te 'āpo'o pape mātarohia i te 'ite i roto i te metepara nō Tāhārā. Mea heru-noa-hia i roto i te one te 'āpo'o pape Tāhārā. 'Āre'a teie ra, mai tō te fenua papa'a ia te huru. 'Aita ho'i tō teie vāhi e 'oirc papa'a, nō reira vau i mana'o ai ē, tē moemoeā ra vau. Parau atu ra vau i te tamaiti ari'i iti :
- 40 - Mca māero, 'ua nahonaho te mau mea ato'a : te porotata, te pātete, 'e te taura 'umera'a...
- 'Ua 'ata iho ra, 'e 'ua tāpe'a i te taura, 'ua fa'a'ohu i te porotata. 'E 'ua 'āvivī te porotata mai te tahi hui'a i vai maoro noa ma te 'ohu 'ore nō te mata'i 'ore...]

LE PETIT PRINCE, Antoine de Saint-Exupéry :

hurihia 'ei reo tahiti « TE TAMAITI ARI'I ITI »

e John Faatae Martin, (HAERE PO 2006).

Pāpā'i fa'ahouhia ma te fa'a'ohipa i te pāpā'i a te fare vāna'a.

I. MĀRAMARAMARA'A .../ 10 tai'o

1- 'A pāhono mai i te mau uira'a ma te ha'apāpū mai i tō'oe mana'o

- 1- E aha tei tupu i ni'a i te manureva ?
- 2- 'O vai teie e hepohepo nei ? Nō te aha ?
- 3- Nō te aha te tamaiti ari'i-iti i fa'aauhia ai i te hō'e tao'a parari noa ?
- 4- E aha te fifi rahi e fārereihia nei e te feiā e ora ra i roto i te metepara ?
- 5- 'O vai teie e māere nei ? Nō te aha ?

2- 'A hōro'a mai i te aua'a o te mau ta'o i rēnīhia nā roto i te reo tahiti 'e te reo farāni :

- 1- « ...'Ua ha'amata te feti'a i te purapura... »
- 2- « ...'Ua horu roa tō'u 'ā'au... »
- 3- « ...'Ua hi'o noa vau i tōna māhe'ahe'a i tōna mata pāpani, i tōna rouru i pūhāhā i te mata'i... »
- 4- « ...Mea māere 'ua nahonaho te mau mea ato'a : te porotata te pātete, 'e te taura 'umera'a... »

II. PĀPA'IRA'A .../ 10 tai'o

1- 'A pāpa'i mai nā roto i te reo farāni i te tuha'a i muri nei :

« ...Ha'amata iho ra te tamaiti ari'i i te parau.....metepara... »

2- 'A vauvau mai i tō 'oe mana'o hōhonu i ni'a i te tumu parau i rēnīhia i muri nei :

« I raro a'e i te marama o te 'āva'e, 'ua hi'o noa vau i tōna rae māhe'ahe'a, i tōna na mata pāpani, i tōna rouru pūhāhā i te mata'i, 'e mana'o atu ra vau : 'O te pa'a noa ra tā'u e 'ite nei. E'ita e 'ite-mata-hia tōna vāhi faufa'a... »

(E fa'ahepohia 'ahuru a'e rēnī.)